

Cloenda

Àngels Mach i Buch

Al llarg d'aquests 22 anys, en què la Societat Andorrana de Ciències ha disposat d'un aparador des d'on donar a conèixer algunes de les peculiaritats d'Andorra als nostres veïns dels territoris de parla catalana, l'edició de la Diada andorrana d'enguany ha estat la més tècnica i clau per al desenvolupament futur del país.

L'Andorra actual es troba en evolució constant i ràpida, i des de l'any 1929, amb l'electrificació del país, ha mantingut un canvi radical i exponencial respecte a la societat rural anterior. Des de ser autosuficients amb energia renovable, les necessitats del país evidentment han canviat i cal importar la major part de l'energia que es consumeix. La SAC ha volgut contrastar com es cobreix aquesta necessitat a hores d'ara, però també com s'encara el futur, quines possibilitats té el país de poder ser menys dependent dels països veïns amb l'aprofitament dels recursos naturals com la geotèrmia, la fotovoltaica, l'eòlica, la biomassa, i fins i tot com cal ser de prudents per no caure en un excés de consum energètic.

Del conjunt de les 26 ponències n'ha resultat una eina de treball que de ben segur serà útil per a les persones que desitgin veure més clars la història, l'actualitat i els reptes de futur de l'energia a Andorra. Ponents vinculats a les institucions del país (Govern i Consell General), professionals dels camps públic i privat de l'energia, enginyers, empresaris, economistes i professors al llarg de tot el dia han aportat el seu saber i experiència per tal de fer entenedores les dades exposades. Les intervencions que s'han produït al llarg del debat al matí i a la tarda donen bona mostra de l'interès que desperta aquest tema.

M'agradaria destacar algunes dades de les presentades en diferents ponències. Antigament el carbó vegetal va ser un suport necessari per a les fargues d'Andorra (Codina), tot i que les rodes d'aigua per a l'aprofitament de l'energia mecànica

cinètica i potencial van ser la primera font d'energia del país. Proporcionaven entre 10 i 30 kW de potència global per a tot el país (Ward) i, en comparació, el motor del camió GMC que va fer propulsar el primer teleesquí al Pas de la Casa, el 1957, ja tenia el doble de potència. A la central elèctrica de Fhasa d'Escaldes, als anys 30 la potència instal·lada era de 24.000 kW, quan el total de producció hidroelèctrica a Catalunya era de 329.000 kW, i la major part s'exportava (Soriano). L'any 2008, entre el gener i el setembre la producció hidroelèctrica de FEDA va ser de 69,60 GWh, amb un màxim de 19,61 GWh al maig, amb el desglaç, però el país va consumir 600.129 MWh d'electricitat durant tot l'any. De tota l'energia consumida l'1% procedeix de l'aigua termal, un altre 1% és electricitat generada al Centre de Tractament de Residus i el 2% de l'energia hidroelèctrica de la central de FEDA; el 96% restant s'ha d'importar d'Espanya i de França. I no tan sols es consumeix electricitat, que representa el 21,58% del consum global d'energia del país, sinó també carburants tant per a calefacció com per al transport dels habitants al país i dels visitants, que representen el 77%, amb el restant 1% corresponent a l'aigua termal (Moles, Cereza, Clemente, Solsona). En 25 anys s'ha passat d'un consum anual d'electricitat de 4.000 kWh a 7.200 kWh per habitant, però si tenim en compte l'evolució del consum energètic global, el conjunt dels carburants, el gas i electricitat, s'ha passat de 90.000 Tep el 1982 a 230.000 Tep el 2008. Per tant, atès que no podem incrementar el consum indefinidament, cal ser menys dependents i més estalviadors, tant individualment com col·lectivament. Cal conscienciar-nos que s'han de diversificar les fonts energètiques (ja està en estudi per l'Administració el mapa d'insolació i el pla estratègic de l'energia, i a FEDA, amb la tercera turbina per aprofitar millor el cabal d'aigua, la renovació de línies elèctriques de transport des de les fronteres, la cogeneració i l'estudi sobre aerogeneradors), però en l'àmbit privat també es pot triar entre utilitzar el gas (Gaset), la biomassa (Tor, Bescó), la geotèrmia (Turu, Llovera, Riba), o bé els clàssics gasoil o electricitat; és necessari adequar la legislació i aplicar mesures per aïllar correctament els edificis (Astrié), però també cal programar adequadament les temperatures de les calefaccions, ser assenyats en els desplaçaments en vehicle privat, no mantenir encesos els llums ni els aparells innecessàriament; en definitiva, no malbaratar l'energia que tenim la sort de poder disposar-ne a hores d'ara. En el futur potser l'aprofitament dels llamps (Rodríguez) resoldrà la cobertura de les necessitats energètiques, que ja hem vist com són d'importants en el camp de les finances mundials (Fusté, Bertrana, Jover).

Vull agrair l'esforç i la despesa d'energia per preparar les ponències i la rapidesa a presentar els textos a l'avança per part de molts dels ponents, cosa que ens permet arribar a Prada amb molts dels textos escrits disponibles per a la premsa i per a la publicació que en resulta. I així mateix, als vinguts a Prada el mes d'agost per poder-hi ser presents, i també als que no han pogut assistir-hi personalment però que han lliurat els seus treballs per poder-los llegir i comentar. Les cintes enregistrades al

llarg de tota la diada s'han dipositat a l'Arxiu Nacional d'Andorra per si algú té interès a consultar-les un cop el llibre recull surti publicat, juntament amb la filmació en DVD de l'esdeveniment.

El nostre sincer agraïment a les entitats i organismes que permeten la realització d'aquesta ja tradicional Diada andorrana: al ministeri d'Educació i Cultura, l'ajut del qual ens permet la logística de l'organització de la diada, i a Forces Elèctriques d'Andorra, patrocinador enguany de la publicació dels textos íntegres lliurats pels ponents. Ambdós ens han fet confiança en la realització d'aquest esdeveniment que vol contribuir a la millora del seu coneixement tant dins del país com en la seva projecció exterior.

D'altra banda també agraeixo, en nom de la Fundació UCE, al Govern d'Andorra, a través del departament d'Ensenyament Superior i Recerca, l'aportació directa que realitza per al funcionament general dels cursos. Enguany s'ha continuat el taller de gravat impartit per Gemma Rufach en la programació global amb l'èxit acostumat. El suport del Govern d'Andorra des de l'any 1988 a aquesta universitat, a través de la SAC, de la qual s'ha celebrat la cinquanta-unena edicions, i que agrupa ensenyants i estudiants de tot arreu dels països de parla catalana en una oferta d'aprenentatge i de lleure al mateix temps, posa en relleu la coherència amb el fet de ser l'únic Estat amb l'exclusiva oficialitat de la llengua catalana.

A fi i efecte que els estudiants puguin treure profit dels ensenyaments de l'UCE i també de l'oferta lúdica i de convivència que representen aquests deu dies d'universitat, que amb el pas del temps ha demostrat que és una fórmula molt vàlida per combinar l'ensenyament reglat amb la coneixença, es lliuren uns ajuts per a la inscripció als cursos i per a l'estada, dels quals es reserven dues places per a estudiants del lectorat de català de la Universitat Carolina de Praga. Per part del país van participar dels ajuts Cristina Pérez i Marc Pons, investigadors de l'Observatori de la Sostenibilitat. I per part del lectorat de Praga, el seu responsable Andreu Bauzà va proposar Lorenzo Casson, estudiant italià d'un màster de lingüística romànica de la Universitat de Pàdua, en un intercanvi estudiantil Erasmus, i Barbora Brezinová, estudiant de dret de la Universitat Carolina. Tots quatre han col·laborat en la Diada andorrana.

Els estudiants universitaris que s'inscriuen als cursos es beneficien de la convalidació amb crèdits de lliure elecció de les universitats organitzadores de cada curs. Els que participen en la diada reben una certificació convalidable per la Universitat d'Andorra segons el conveni signat entre l'UdA i la SAC l'any 2000.

Finalment, volem agrair el suport del públic amb la seva presència i les seves intervencions i també dels mitjans de comunicació, que amb els seus reportatges fan arribar a Andorra el desenvolupament de la jornada.

Àngels Mach i Buch
Presidenta de la SAC